Yazar Administrator
Cuma, 13 Şubat 2009 11:31

Bilgi Üniversitesi ile Ankara Barosu, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Merkezi 'nin 13 – 14 - 15 Şubat 2009 tarihlerinde İstanbul 'da birlikte düzenledikleri "arabuluculuk eğitimi"nin açılışında, Ankara Barosu Başkanı Av. V. Ahsen Coşar 'ın yaptığı açış konuşması:

Sevgili Meslektaşlarım, "Adalete Daha İyi Erişim İçin Teknik Yardım Projesi" kapsamında, İstanbul Bilgi Üniversitesi ile Ankara Barosu Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Merkezi'nin desteği ve katkısıyla düzenlenen "Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri Üzerine Temel Arabuluculuk Becerileri Eğitimi"ne hoş geldiniz. Sizleri Ankara Barosu adına, kendi adıma sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

İnsanlık tarihi; insanlar arasında, arkadaşlar, eşler, anne ve babalar ile çocuklar, işçiler ile işverenler arasında, insanların oluşturdukları gruplar, hizipler, kurumlar, kuruluşlar, şirketler, devletler, yönetenlerle yöneticiler, arasında çatışmaların, anlaşmazlıkların, uyuşmazlıkların varlığına tanık olmuştur ve halen de olmaktadır.

Bütün bu anlaşmazlıklar ve çatışmalar beraberinde ya teslim olmayı, ya korkup kaçmayı, ya da mücadele etmeyi, bu amaçla kavgayı, gürültüyü, savaşı, giderek şiddeti, hakareti, kaba güç kullanmayı, ihkak-ı hakkı veya yargı önünde hak aramayı, yani dava açmayı getirir.

Anlaşmazlık durumunda başvurulan bütün bu yollar ve kullanılan araçlar kazanma veya kaybetme üzerine kuruludur. Kazananın ve kaybedenin var olduğu her durumda veya sonuçta gerginlik, düşmanlık, koşulları oluştuğunda yeniden bir mücadelenin içersine girmek, kavgayı, savaşı yeniden başlatmak, karşımızdakini hizaya getirmek için yeniden harekete geçmek olasıdır. Özetle anlaşmazlık, uyuşmazlık ve buna bağlı olarak çatışma insani bir durumdur. Anlaşmazlık, uyuşmazlık, çatışma insani bir durum olduğu ve çoğu zaman bunun önüne geçmek de mümkün olmadığı için, insanlar aralarındaki anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları çözmek amacıyla değişik çözüm yöntemleri geliştirmişlerdir. Bu çözüm yöntemlerinin tarihi incelendiğinde, hemen her toplumda ve geçmişteki bütün zamanlarda, insanların, aralarındaki anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları gidermek ve toplumsal barışı sağlamak amacıyla değişik araçlar ve yöntemler geliştirdiklerini ve kullandıklarını görürüz. Zira anlaşmazlık, uyuşmazlık kadar, bu anlaşmazlıkları, uyuşmazlıkları çözmek de insani bir durumdur ve insani bir çabayı gerektirir. Esasen yaşam bir sorun çözme süreci ve hatta sanatıdır. Her toplumun kendi dinamiklerine, koşullarına, kültürel yapısına göre değişiklik gösteren bu araçları ve yöntemleri; müzakere, arabuluculuk, tahkim ve mahkeme biçiminde sınıflandırabiliriz.

Sorunları yargı aracılığı ile çözmek, yani bir anlaşmazlık durumunda yargıya başvurmak hepimizin bildiği, gerektiğinde başvurduğu yöntemlerden birisidir. Kazanmak/kaybetmek paradigması üzerine kurulu olan, anlaşmazlıkların çokluğu nedeniyle çözüme bağlanması zaman alan ve aynı zamanda giderek daha da masraflı hale gelen bu yöntem yerini önce tahkime ve sonra bunlara alternatif bir çözüm aracı olarak geliştirilen müzakereye ve arabuluculuğa bırakmıştır.

Gerçekte günümüzde alternatif uyuşmazlık çözümü olarak kullanılan müzakere ve arabuluculuk yöntemlerinin her ikisi de yeni keşfedilmiş şeyler değildir. Anlaşmazlıkların çözüme bağlanmasında en evrensel, en eşitlikçi, en barışçı yöntem olan müzakere yönteminin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Müzakereyi öngören "Anlaşıncaya kadar konuşmaya devam" maksimi kadim bir Doğu Afrika ilkesidir. Onun için Doğu Afrikalı anlaşmazlık çözüme bağlanıncaya kadar müzakere alanını terk etmez. Anlaşmazlığın tarafı olanların dışında üçüncü bir kişiye gereksinim duymayan müzakere yöntemi başarılı sonuç verdiğinde, yani taraflar aralarındaki anlaşmazlığı müzakere ederek bir anlaşmaya, çözüme bağladıklarında, bu çözüm ve anlaşma tarafların ortak ürünü olur. (Arabuluculuk - Hüseyin Güngör Şahin – Mentis Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şrk. 2008)

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin bir diğeri olan arabuluculuğun tarihi, günümüzden 4000 yıl önceye kadar, dahası bizim bugün üzerinde yaşadığımız bu coğrafyaya, yani Mezopotamya'ya ve Sümer uygarlığına kadar uzanır. Arabuluculuğun daha sonraki uygulamalarını M.Ö. 750'de Homer'in İlyada'sında, M.Ö. 500'de Sofokles'in Ajax'ında, yani Antik Yunan'da, onu takiben Roma'da, Konfüçyüs etiklerinin uygulandığı Çin'de görürüz. (Arabuluculuk – Hüseyin Güngör Şahin – Mentis Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şrk. 2008)

Günümüzde arabuluculuğun en yaygın biçimde kullanıldığı ülkelerin başında gelen Amerika Birleşik Devletleri'nde arabuluculuk ilk kez profesyonel anlamda 1913 yılında işçi-işveren anlaşmazlıklarında kullanılmaya başlanılmış ve giderek kurumsallaşmıştır. Yine Amerika Birleşik Devletleri'nde 1964 yılında Medeni Haklar Kanunu ile kurulan Adalet Bakanlığı Toplum İlişkileri Servisi ırk, renk ve etnik kökene dayalı ayrımcılıktan kaynaklanan uyuşmazlık ve anlaşmazlıkların çözümünde müzakere ve arabuluculuk yöntemini etkili biçimde kullanmış, federal hükümet tarafından aynı amaçla oluşturulan Semt Adalet Merkezleri giderek kar amacı gütmeyen örgütlere dönüşmüş ve arabuluculuk merkezleri gibi hizmet vermeye başlamıştır. (Arabuluculuk – Hüseyin Güngör Şahin – Mentis Yayıncılık San. Tic. Ldt. Şrk. 2008)

Bu merkezler aracılığı ile yaygınlaştırılan arabuluculuğun uygulama alanı giderek kiracı/ev sahibi, polis/vatandaş, aile bireyleri, komşular arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesinde kullanılır olmuştur. Bugün Amerika Birleşik Devletleri'nde bu alanların dışında ve hemen her alanda ve konuda çıkan uyuşmazlıklar yargıya taşınmadan arabuluculuk yöntemiyle çözümlenmektedir.

Günümüzde etkili, ucuz, barışçıl bir çözüm aracı olan arabuluculuk sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde değil, Hindistan'dan, Pakistan'dan Çin'e, Hong Kong'a, Singapur'a ve Kore'ye, Latin Amerika'dan Kenya'ya, Somali'ye, Orta Doğu'da İsrail'e, Yeni Zelanda'ya, Avustralya'ya, başta Avrupa Birliği'ne üye ülkeler olmak üzere kıta Avrupa'sı ülkelerine kadar pek çok ülkede ve yaygın biçimde kullanılmaktadır.

Arabuluculuk kurumu ülkemizin de yabancısı olmadığı bir kurum ve yöntemdir. Bu bağlamda, 18 Mart 1924 kabul tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu'nda,18 Haziran 1927 kabul tarihli ve 1086 sayılı HUMK'da, 05 Mayıs 1983 kabul tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda, 23 Şubat 1995 kabul tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da, 17 Haziran 1992 kabul tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve

Görevleri Hakkında Kanun'da, 19 Mart 1969 kabul ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda, 09 Ocak 2003 kabul ve 4787 sayılı Aile Mahkemeleri'nin Kuruluş Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun'da, 06 Ekim 1983 kabul, 91 sayılı Menkul Kıymet Borsaları Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname'de uyuşmazlıkların arabuluculuk kurumu aracılığı ile çözümlenmesine yönelik düzenlemelere yer verilmiştir. Aynı şekilde Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen pişmanlık ve uzlaşma kurumları da nitelikleri itibarı ile bir alternatif uyumazlık çözüm yöntemidir.

Sevgili Meslektaşlarım, Arabuluculukla ilgili küresel düzeydeki bu gelişmeler, ülkemizin pozitif hukukunda yer alan yasal düzenlemeler böyleyken Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gündeminde olan "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanun Tasarısı" hakkında çıkan gürültüyü, bilen bilmeyen pek çok kişi ve kuruluş tarafından yaratılan tartışmayı, paranoya derecesine varana dek yazılan senaryoları, gazetelere verilen ilanlarla anılan taslağa karşı çıkma yönünde yapılan çağrıları anlamakta zorluk çekiyorum.

Ama diğer yönden "bizde bu işler böyledir" diye düşünüyorum. Sorunları anlamaya çalışmadan, hemen her şeye kendi ideolojimizin, kendi takımımızın penceresinden bakmak, saflaşmak, kamplaşmak, bizim gibi düşünmeyenleri kolayca yaftalamak, hemen her konuda kriz üretmek ve yapılan bütün bunlardan zevk almak gibi bir tarzımız var. Düşünmek, uygarca tartışmak, yapıcı eleştirilerde, önerilerde bulunmak sanırım içimizi daraltıyor, toplu halde zıtlaşmak ise bizi ferahlatıyor. Nihayetinde düşünmek, tartışmak, eleştirmek zihinsel bir faaliyeti gerektiriyor. Oysaki karşı çıkmak, saf tutmak, zıtlaşmak hem zahmetsiz ve hem de daha çok güven verici. Onun için "Düşünüyorum o halde varım" demek yerine, "Kavga ediyorum o halde varım" demeyi tercih ediyoruz.

Ankara Barosu olarak biz Alternatif Uyuşmazlık Çözümü'ne, bunun araçlarından olan uzlaşma ve arabuluculuk kurumlarına karşı değiliz. Karşı olmadığımız, aksine destek verdimiz için, dünyadaki gelişmeleri yakından izlemeyi ve bunlara uyum sağlamayı tarz olarak benimsediğimiz için 08 Aralık 2004 tarihinde Türkiye Baroları içersinde ilk ve hala tek olan Ankara Barosu Alternatif Uyuşmazlık Merkezi'ni kurduk. O günden bugüne kendimizi, üyemiz olan avukatları eğitme konusunda yoğun çaba gösterdik, halen de gösteriyoruz. Bugün bu eğitim için burada olmamız da bunun kanıtıdır.

Şimdilerde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gündeminde olan "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Yasa Tasarısı" ile ilgili olarak Baromuzun çekincesi bir kaç noktaya yöneliktir. Bunlardan en önemli olanları arabulucuların mutlaka hukuk fakültesi mezunu olmaları ile arabuluculuk eğitiminin sadece Türkiye Barolar Birliği ve Barolar tarafından verilmesi gerektiğine ilişkindir.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, bu eğitimin sizlere yararlı olmasını diler, saygılar sunarım.

Av.V. Ahsen Coşar

Ankara Barosu Başkanı
//